
DERMATITIS HERPETIFORMIS

WAT IS DERMATITIS HERPETIFORMIS ?

Dermatitis herpetiformis is een **hevig jeukende** huidafwijking waarbij blaasjes en bultjes ontstaan die vaak in groepjes op de ellebogen of op de knieën zitten. Het kan samen voorkomen met de darmziekte **coeliakie (gluten-allergie)**. Door een glutenvrij dieet te volgen verbeteren zowel de huidafwijkingen als de darmklachten. Dermatitis herpetiformis wordt ook wel **de ziekte van Duhring** genoemd, naar de arts die het voor het eerst beschreven heeft. *Dermatitis* betekent ontstoken huid, en *herpetiformis* betekent dat het lijkt op herpes (vanwege de groepjes van blaasjes die kunnen ontstaan).

HOE ZIET DERMATITIS HERPETIFORMIS ER UIT ?

In het klassieke geval ziet men groepjes van heldere blaasjes en rode bultjes en vlekken op de onderarmen bij de ellebogen, of op de knieën. Het kan ook op de schouders zitten, laag op de rug, op de billen of op de hoofdhuid. Omdat het hevig jeukt worden de plekken vaak kapotgekrabt en ontstaan wondjes, korstjes en opengekrabte jeukbulten. Hierdoor zijn er bij het bezoek aan de huidarts vaak geen blaasjes meer te zien en is het moeilijker om het beeld te herkennen.

Daarnaast hebben de patiënten vaak ook (zonder dit zelf te weten) een gluten-overgevoeligheid. Dit wordt ook wel **coeliakie** genoemd of **glutengevoelige jejunumvlok-atrofie**. Circa 10% van de patiënten met dermatitis herpetiformis heeft darmklachten, en bij circa 25% is de opname van voedingsstoffen via de darmwand gestoord. Als er nader onderzoek wordt gedaan naar de darmen dan blijkt dat er bij 70-90% van de patiënten jejunumvlok-atrofie wordt gezien.

HOE ONTSTAAT DERMATITIS HERPETIFORMIS ?

Het is niet precies bekend hoe het ontstaat. Het lijkt een auto-immuunziekte te zijn, een ontsporing van het eigen afweersysteem. Het afweersysteem begint antistoffen te maken (Immunoglobuline type A) gericht tegen gluten in de voeding. Deze IgA antistoffen hechten echter ook vast aan bestanddelen van de huid. Dit veroorzaakt een ontstekingsreactie met jeuk en blaarvorming als gevolg.

Gluten zijn eiwitten die voorkomen in graansoorten zoals tarwe, haver, rogge, gerst, en spelt. Bij mensen met glutenallergie (coeliakie) ontstaan er beschadigingen van het slijmvlies van de dunne darm als ze voedsel met gluten eten. Het darmslijmvlies gaat er kapot van, dit wordt vlokatrofie genoemd (de binnenbekleding van de

darmen bestaat uit allemaal lange uitlopers die darmvlokken worden genoemd). Door de beschadiging van het darmslijmvlies worden voedingsstoffen niet goed opgenomen, en er ontstaan klachten zoals diarree, darmkrampen, obstipatie (verstopping), vermoeidheid, groeistoornissen.

Behalve voor gluten blijken sommige patiënten ook een overgevoeligheid te hebben voor jodium in bepaalde voedingsmiddelen. Een te grote inname van jodium kan de klachten verergeren. Jodium zit onder andere in zout.

WIE KAN DERMATITIS HERPETIFORMIS KRIJGEN ?

De aandoening is zeldzaam, het komt bij circa 1 op 10.000 mensen voor. Mannen hebben het 2 keer zo vaak als vrouwen. Het begint meestal voor het 40e jaar. Het kan ook bij kinderen voorkomen (2-7 jaar), maar dat is zeldzaam. Het wordt vooral gezien bij Europeanen. Het kan in families voorkomen, soms is er een familielid met coeliakie.

HOE WORDT DE DIAGNOSE GESTELD ?

Dermatitis herpetiformis is een zeldzame huidziekte, en de diagnose kan moeilijk te stellen zijn. De combinatie van jeuk en afwijkingen rond de ellebogen geven een hint, maar er zijn tal van andere jeukende huidafwijkingen die er op lijken. De diagnose kan worden bevestigd door het afnemen van 2 kleine huidbiopten. Onder de microscoop is met een speciale kleurtechniek te zien dat er **antistoffen** (immunoglobuline type A) neerslaan in de huid. Deze IgA-antistoffen zijn zowel in de huid als in de darmen te vinden en zijn de oorzaak van de klachten. Ze kunnen ook in het bloed worden aangetoond.

Bij verdenking op coeliakie wordt er vaak doorverwezen naar de darmziekten specialist (maag-darm-leverarts). Deze kan de darmen onderzoeken door het inbrengen van een endoscoop, en een biopsie afnemen van de darmvlokken (de binnenbekleding van de darm). In dit biopsie is de jejunumvlok-atrofie te zien, dit bevestigt de diagnose.

Dermatitis herpetiformis kan voorkomen samen met andere auto-immuunziekten zoals schildklierziekten, reuma, systemische lupus erythematosus, vitiligo, suikerziekte, dermatomyositis, en myasthenia gravis.

HOE WORDT DERMATITIS HERPETIFORMIS BEHANDELD ?

Patiënten met dermatitis herpetiformis hebben baat bij het volgen van een **glutenvrij dieet**. Dit is hetzelfde dieet dat coeliakie patiënten moeten volgen. De huidafwijkingen kunnen daar volledig mee verdwijnen. Ook de antistoffen in het bloed dalen bij het goed volgen van een glutenvrij dieet. Een glutenvrij dieet is moeilijk vol te houden, want in veel voedingsmiddelen zitten gluten. Een diëtiste kan helpen bij het goed volgen en volhouden van het dieet.

Het volgen van een dieet geeft op termijn verbetering, maar het werkt niet snel genoeg. Daarom wordt dermatitis herpetiformis ook behandeld met geneesmiddelen. Het meest effectieve middel is **Dapson** (diaminodifenylsulfon, DDS). In het begin wordt 100 of 200 mg Dapson per dag gegeven. Hiermee verdwijnt de jeuk snel, vaak al binnen 1-2 dagen. Als het beter gaat wordt de hoeveelheid Dapson langzaam verminderd tot de laagste dosis die nog net helpt. Dit kan een half (50 mg) of een kwart (25 mg) tabletje zijn. Soms moet dit jaren lang worden ingenomen. Als het glutenvrij dieet goed gevolgd wordt is minder of helemaal geen dapson meer nodig. Een jodium-arm dieet kan ook helpen. Dapson kan bijwerkingen hebben, zoals bloedarmoede of allergische reacties. De meest voorkomende bijwerking is bloedarmoede. Rode bloedcellen kunnen kapot gaan door dapson. De ene persoon is daar gevoeliger voor dan de andere. Sommige mensen missen een enzym (G6PD deficiëntie) waardoor ze snel bloedarmoede kunnen krijgen bij gebruik van dapson. Dit kan door middel van bloedonderzoek van tevoren worden vastgesteld.

Als dapson niet verdragen wordt dan kunnen ook nog andere middelen worden voorgeschreven zoals Sulfasalazine (salazosulfaapyridine).

Naast de tabletten kan er ook lokale behandeling met corticosteroïd zalf of crème worden toegepast.

WAT IS DE PROGNOSE ?

Dermatitis herpetiformis is een hinderlijke aandoening vanwege de jeuk, maar niet gevaarlijk voor de gezondheid. De huidaandoening kan lang blijven bestaan, vaak jarenlang of levenslang. Met de bovengenoemde maatregelen zijn de klachten onder controle te brengen, maar de allergie voor gluten zal niet verdwijnen. Meestal gaat het op en af, perioden van verergering worden afgewisseld met perioden dat het goed gaat. De levensverwachting is normaal.

